

Psoriasis ve Hepatit C Virus İnfeksiyonu

PSORIASIS AND HEPATITIS C VIRUS INFECTION

Şebnem AKTAN*, İlknur KALELİ**, Berna ŞANLI***, Işıl İNANIR****

* YRİ.Doç.ür.J'amıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD,

** Yrd.Doç.Dr.,Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji AD,

***, Dr.,Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD,

**** Uzm.Dr.Tamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD, DENİZLİ

Özet

Psoriasisin immünolojik bir deri hastalığı okluğu ileri sürülmüştür. Hepatit C virüs infeksiyonunun da karaciğer dışı diğer birçok organ hastalıkları ile immünolojik mekanizmalar yolu ile ilişkili olduğu gösterilmiştir. Bu çalışmada, psoriasisli hastalardaki Hepatit C virüs infeksiyonu sıklığının kontrol grubundan farklı olup olmadığını anıştırmak amacıyla 40psoriasisli hastanın ve 40 sağlıklı kontrol olgusunun serumunda Hepatit C virüs antikorunu (anti-HCV), HBsAg ve anti-HBs ve karaciğer fonksiyon testleri çalışılmıştır. Anti-HCV, HBsAg ve anti-HBs enzim immünoassay yöntemi ile (IMX, Abbot) tetkik edilmiştir. Psoriasisli hastalarda anti-HCV 3 olguda pozitif (% 7,5) bulunurken, konimi grubunda hiçbir olguda pozitif olarak saptanmamıştır ($p>0,05$). Psoriasisli hastalarda HBsAg ve anti-HBs pozitif olguların sayıları sırasıyla 2 (%5) ve 9 (%22,5) iken, kontrol grubunda ise aynı değerler yine sırasıyla 2 (%5) ve 11 (%27,5) olarak bulunmuş ve her ikisi için de gruplar arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Her iki gruptaki tüm olgularda ise karaciğer fonksiyon testleri normal sınırlar içinde bulunmuştur.

Bu çalışmanın sonuçları arasında psoriasis ve Hepatit C virüs infeksiyonu birlikteliğine işaret eden herhangi bir kanıt rastlanamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Psoriasis, hepatitis C virüs infeksiyonu

T Klin Dermatoloji 1998, 8:84-86

Summary

Psoriasis has been suggested to be one of the Immunological skin diseases. Hepatitis C virus infection was also reported to be associated with disorders of various organs other than the liver through immunological mechanisms. 40 patients with psoriasis and 40 healthy controls were enrolled in the current study. Hepatitis C virus antibody (anti-HCV), HBsAg and anti-HBs were studied in the blood specimens of the two groups by enzyme linked immunosorbant assay (IMX-Ahbol), and liver function tests were also performed. In the group of patients with psoriasis, 3 (7.5%) patients had positive anti-HCV results where 2 (5%) and 9 (22.5%) of them were positive for HBsAg and anti-HBs respectively. In the control group none were positive for anti-HCV while 2 (5%) and 11 (27.5%) of them were positive for HBsAg and anti-HBs respectively. The incidences of anti-HCV positive cases in the two groups were not significantly different. No significant differences were also found between the groups when the groups were compared for the incidences of HBsAg and anti-HBs positive cases. None of the cases in the two groups had abnormal liver function test results.

In the current study, no evidence could be found regarding the association of psoriasis and HCV infection.

Key Words: Psoriasis, hepatitis C virus infection

T Klin J Dermatol 1998,8:84-86

Psoriasisin tetiklenmesinde ve oluşan inflamatuvar sürecin devamında, keratinositlerden ve inflamatuvar hücrelerden salgılanan sitokinlerin

Geliş Tarihi: 21.08.1997

Yazışma Adresi: Dr. Şebnem AKTAN
Saltak Caddesi No: 49/ 3
20010 DENİZLİ

6-9 Ekim 1997 tarihindeki XIII. Prof.Dr. A. Lütfü Tat Sım/ıozyununda poster olarak sunulmuştur.

yer aldığı düşünölmekte, buna bağılı olarak da psoriasisin immünolojik bir deri hastalığı olduğu ileri sürölmektedir (1). Psoriasisin hücresele ve moleküler özelliklerinin ise halen bilinen herhangi tek bir sitokin veya hücre uyarı yolu ile açıklanması mümkün görölmemektedir. Bu nedenle, psoriasisin sitokinler veya eicosanoidlerin birleşik etkileri ile keratinosit, lenfosit, nötrofil, endotel hücreleri ve diğer bağı dokusu/ aksesuar hücrelerde oluşan fizyolojik değışikliklerin yer aldığı bir doku fenotipi olduğu düşünölmektedir (2).

Kronik hepatit C enfeksiyonu saptanan hastalarda eşlik eden immün kompleks hastalıklar, otoimmün hastalıklar, liken plan ve tükürük bezi lezyonları gibi immünolojik kökenli karaciğer dışı hastalıklar bildirilmiştir (3,4). Hepatit C virüs (HCV) enfeksiyonunun immünolojik kökenli hastalıkları tetikleyebileceği şeklindeki öngöründen yola çıkılarak, psoriasis ve HCV enfeksiyonu birlikteliğini ve HCV enfeksiyonunun psoriasis patogenezinde tetikleyici bir faktör olabileceğini bildiren raporlar da yayınlanmıştır (1,5).

Bu çalışmanın amacı da, sağlıklı kontroller ile psoriasisli hastalarda Hepatit C virüs enfeksiyonu sıklıklarının karşılaştırarak psoriasis ve Hepatit C virüs enfeksiyonu birlikteliği veya ilişkisine işaret edebilecek kanıtların varlığını araştırmaktır.

Materyel ve Metod

Bu çalışmaya Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji polikliniğinde klinik ve histopatolojik olarak psoriasis tanısı alan ardışık 40 hasta ve 40 sağlıklı kontrol alındı. Her iki gruptaki olgularda sistemik hastalık, sürekli ilaç kullanımı ve kan ve kan ürünleri transfüzyonu öyküsü sorgulandı.

Olgular ve kontrol grubu bireylerinin venöz kan örneklerinde enzim immunoassay yöntemiyle (IMX, Abbot) anti-HCV, HBsAg ve anti-HBs araştırıldı ve karaciğer fonksiyonları yönünden SGOT, SGPT ve alkalen fosfataz düzeyleri tespit edildi.

Hasta ve kontrol grupları yaşları açısından t-testi; anti-HBs pozitiflik sıklıkları açısından ki-kare, HBsAg ve anti-HCV antikoru pozitiflik sıklıkları açısından ise Fisher kesin ki-kare testleri kullanılarak karşılaştırıldı.

Bulgular

Hasta grubu 13 erkek ve 27 kadından oluşurken, kontrol grubu 18 erkek ve 22 kadın ol-

guyu içeriyordu. Hasta ve kontrol gruplarının yaş ortalamaları ise sırasıyla $41,1 \pm SD 17,3$ ve $39,7 \pm SD 17,0$ idi ($p>0,05$).

Çalışmaya alınan olguların hiçbirinde sistemik hastalık, sürekli ilaç kullanımı ve kan ve kan ürünleri transfüzyonu öyküsüne rastlanmadı.

Her iki grupta da tüm olguların SGOT, SGPT ve alkalen fosfataz değerleri normal sınırlar içinde saptandı. Gruplardaki anti-HCV, HBsAg ve anti-HBs pozitif olgu sayıları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Gruplar anti-HCV, HBsAg ve anti-HBs pozitif olgu sayıları açısından Fisher kesin ki-kare ve ki-kare testleri ile karşılaştırıldıklarında, söz konusu parametrelerin hiçbirisi için gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmedi.

Tartışma

Psoriasisin genetik olarak predispoze hastalarda yaşam süresi içinde herhangi bir zamanda tetikleyici etkilerle başladığı kabul edilmektedir. Fiziksel travma, enfeksiyonlar, ilaçlar, stres tetikleyici faktörler arasındadır (6,7). Tetikleyici faktörlerin hangi mekanizmalarla psoriasis başlattıkları henüz tam olarak açıklanmamış olmasına karşın, bazı faktörler tarafından bu sürecin immünolojik mekanizmaları harekete geçirerek başlatıldığı düşünülmektedir (6).

HCV enfeksiyonlarının da karaciğer dışı değişik organ hastalıkları ile birlikteliğinin immünolojik mekanizmaların aktivasyonuna bağlanabileceği bildirilmiştir (3). HCV enfeksiyonu ile birlikteliği saptanmış, otoimmün görünümü olan ya da olmayan karaciğer dışı hastalıklar arasında tiroidit, Sjögren sendromu, poliarteritis nodosa, membranoproliferatif glomerülonefrit, mikst kriyoglobulinemi ve liken plan, porfiriya kutanca tarda, eritema nodosum, eritema multiforme gibi deri hastalıkları sayılmaktadır (5,8). Bunlara ek olarak HCV enfeksi-

Tablo 1. Psoriasisli hasta grubu ve kontrollerdeki Hepatit C virüs antikoru, HBsAg ve anti-HBs pozitif olgu sayıları

Gruplar	Pozitif anti-HCV (olgu sayısı ve %)	Pozitif HBsAg (olgu sayısı ve %)	Pozitif anti-HBs (olgu sayısı ve %)
Psoriasisli olgular (n=40)	3 (%7,5)	2 (%5)	9 (%22,5)
Kontrol grubu (n=40)	0	2 (%5)	11 (%27,5)
2-tailed p	0,24	1,00	0,61

siyonunun ürtiker ve prurigoda da önemli bir neden olabileceği ileri sürülmüştür (9,10). HCV enfeksiyonunu ve psoriasis ilişkisi hakkında da son yıllarda çeşitli araştırmaların sonuçları yayınlanmaktadır. Chouela ve arkadaşları bu konuda yayınladıkları bir raporda HCV enfeksiyonu ve psoriasis arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptadıklarını bildirmişlerdir (5). Yamamoto ve arkadaşları ise HCV enfeksiyonu ile psoriasis birlikteliğini saptadıkları 8 hastada, psoriasis lezyonlarından alınan örneklerde HCV ne ait mRNA'nın varlığını saptamışlar ve bununla bağlantılı olarak HCV enfeksiyonunun psoriasis için tetikleyici faktör olabileceğini ileri sürmüşlerdir (1).

Bu çalışmada, psoriasisli hastalar arasında HCV enfeksiyonu sıklığının kontrol grubunununkinden anlamlı bir fark göstermemesi Chouela ve arkadaşlarının HCV enfeksiyonunun psoriasisli hastalarda daha sık olduğu şeklindeki sonuçları (5) ile çelişmektedir. Yine çalışmamızın sonuçlarına göre HBsAg ve anti-HBs pozitif olguların sayısının her iki grup arasında anlamlı bir fark göstermemesi sonucu da HBV enfeksiyonunun da psoriasis etyopatogenezindeki rolü ile ilgili herhangi bir kanıt elde edemememize yol açmıştır. Chouela ve ark.nın (5) çalışmalarındaki psoriasisli grupta anti-HBc ve HBsAg prevalansının da genel popülasyonunkinden daha yüksek ve neredeyse sağlık hizmeti çalışanlarında rastlanan prevalansa benzer olduğu bildirilmektedir. Psoriasis gibi kronik deri hastalıklarında görülen minör deri abrazyonları olan hastaların söz konusu kronik hastalıkları nedeniyle hastane ortamı ile sık olarak temas etmeleri neticesinde, bu hastalarda HBV ve olası olarak da HCV enfeksiyonu için "belirgin olmayan parenteral yol" ile geçişten söz edilmektedir. Bu bulaşma yolunun, psoriasisli hastalardaki söz konusu enfeksiyonlardan sorumlu olabileceği de belirtilmektedir (5,11,12). Buna karşın Yamamoto ve ark. (1) ise HCV enfeksiyonunun psoriasis tetikleyebileceği şeklinde bir görüş ileri sürerek bu konudaki neden sonuç ilişkisine farklı bir açıdan yaklaşmışlardır. HCV enfeksiyonu ile psoriasis arasında bazı yazarlar tarafından ileri sürülen olası ilişkinin mekanizmaları hakkında herhangi bir açıklayıcı

kanıtın olmaması nedeni ile, bu olası ilişki için bir neden sonuç sıralaması da kesin olarak yapılamamaktadır.

Sonuç olarak, çalışmamızda psoriasisli hastalarda HCV enfeksiyonunu sıklığının anlamlı olarak arttığı saptanamaması nedeniyle, literatürde birkaç yazar tarafından ileri sürülen ve neden sonuç sıralaması hakkında çelişkili görüşler bulunan, HCV enfeksiyonunu ve psoriasis arasındaki ilişki ve birlikteliğin, bu çalışmanın sonuçları tarafından desteklenemediği kanısına varılmıştır.

KAYNAKLAR

1. Yamamoto T, Katayama I, Nishioka K. Psoriasis and hepatitis C virus. *Acta Derm Venereol* (Stockh) 1995; 75: 482-3.
2. Krueger JG, Gottlieb AB. Growth factors, cytokines, and eicosanoids. In: Dubertret L, ed. *Psoriasis*, Brescia: ISED, 1994: 18-28.
3. Pawlotsky JM, Dhumeaux D, Bagot M. Hepatitis C virus in dermatology. *Arch Dermatol* 1995; 131: 1185-93.
4. Avcı O, Soyal MC, Güneş AT. Lichen planus ve hepatitis-C. *T Klin Dermatoloji* 1996; 6:138-40.
5. Chouela E, Abeldano A, Panetta J, Ducard M, Neglia V, Sookoian S, Kina M et al. Hepatitis C virus antibody Prevalence in psoriasis. *Int J Dermatol* 1996; 35: 797-9.
6. Aydemir EH. Psoriasis ve benzeri dermatozlar. Tiizün Y, Kotoğyan A, Aydemir EH, Baransö O, ed. *Dermatoloji'de*, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 1994: 3 15-32.
7. Christophers E, Sterry W. Psoriasis. In: Fitzpatrick TB, Eisen AZ, Wolff K, Freedberg IM, Austen KF, eds. *Dermatology in general medicine*, 4th ed. New York: McGraw-Hill, 1993: 489-514.
8. Schwaber MJ, Zlotogorski A. Dermatologic manifestations of hepatitis C infection. *Int J Dermatol* 1997; 36: 251-4.
9. Kanazawa K, Yaoita H, Tsuda F, Okamoto H. Hepatitis C virus infection in patients with urticaria. *J Am Acad Dermatol* 1996; 35: 195-8.
10. Kanazawa K, Yaoita H, Tsuda F. Association of prurigo with hepatitis C virus infection. *Arch Dermatol* 1995; 131: 852-3.
11. Guadagnino V, Ayala F, Chirianni A. Risk of hepatitis B virus infection in patients with eczema or psoriasis of the hand. *BMJ* 1982; 284: 84.
12. Alter MJ, Hadler SC, Judson FN. Risk factors for acute non-A, non-B hepatitis in the United States and association with hepatitis C virus infection. *JAMA* 1990; 264: 2231-5.